

۱- ماخذی را که در این درس به آنها استناد شده، استخراج و در دو دسته منابع و مطالعات (تحقیقات) طبقه‌بندی کنید.

« پاسخ »

تاریخ طبری - تاریخ یعقوبی - سیره ابن اسحاق
منابع: قرآن - نهج البلاغه - السیره النبویه - ابن هشام
مطالعات: تاریخ طبری - تاریخ یعقوبی الکامل (ابن اثیر)

۲- اندیشه خروج از مکه چرا و چگونه به ذهن پیامبر و مسلمانان راه یافت؟ نمونه‌های دیگری از هجرت‌های مهم در تاریخ اسلام را بیان کنید.

« پاسخ »

بعد از تحریم اقتصادی پیامبر در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه و ابوطالب از دنیا رفتند. در واقع این دو نفر حامیان بزرگ پیامبر بودند که با درگذشت آنها فشار قریشیان بر او زیاد شد تا جایی که به فکر هجرت افتادند. هجرت امام حسین (ع) از مدینه به کوفه

۳- چرا سران قریش در مکه با اسلام و پیامبر به دشمنی و مخالفت پرداختند.

« پاسخ »

بیشتر آنها با تصور اینکه موقعیت تجاری خودشان و شهرشان به خطر می‌افتد، مخالفت کردند و می‌گفتند اگر به اسلام روی بیاورند ساکنان سایر شهرها با آنها تجارت نمی‌کنند، همچنین اختلاف طایفه با طایفه حضرت رسول (ص) نیز تأثیرگذار بوده است.

۴- مفهوم جاهلیت را شرح دهید و سه مورد از مصادیق فرهنگ و اخلاق جاهلی عرب‌ها در دوران پیش از اسلام را ذکر کنید.

« پاسخ »

جاهلیت آن زمان به معنی بدون علم بودن نیست بلکه منظور فرهنگ و اخلاق بد و خشن و اعتقادات بی‌خردانه بوده است. از جمله این فرهنگ پایین می‌توان به بت‌پرستی، تعصب قبیله‌ای، مقام پایین زن و ارزشمند بودن غارت اشاره کرد.

۵- تاثیر عوامل جغرافیایی و اقلیمی را بر وضعیت اقتصادی و مشاغل ساکنان شبه جزیره عربستان به هنگام ظهور اسلام توضیح دهید.

« پاسخ »

در این شبه جزیره بخش اعظمش صحرا و بیابان خشک می‌باشد. به همین دلیل شغل بسیاری از مردمان دامداری بوده است و در بعضی مناطق به دلیل وجود آب، کشاورزی نیز رونق داشته است.

- ۶- کدام گزینه درباره علت اصلی مخالفت و دشمنی سران قریش و مشرکان مکه با اسلام نادرست است؟
- ۱) احساسات دینی و اعتقاد راسخ آنان به بت‌ها
  - ۲) متزلزل شدن موقعیت تجاری و سیاسی شهر مکه
  - ۳) محرومیت از سود هنگفت ناشی از تجارت با سرزمین‌های دیگر
  - ۴) رقابت‌های قبیله‌ای و حسادت‌های طایفه‌ای

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ظاهر چنین به نظر می‌رسد که احساسات دینی و اعتقادی راسخ سران مشرک به بت‌ها، علت اصلی مخالفت و دشمنی آنان با اسلام بوده است، اما با بررسی دقیق شواهد و مدارک متوجه می‌شویم که علل و عوامل مهم‌تر دیگری در این موضوع دخالت داشته که در گزینه‌های «۲، ۳ و ۴» ذکر شده‌اند.

- ۷- کدام موارد، از علل و عوامل مهم و اصلی مخالفت و دشمنی مشرکان مکه با اسلام بود؟

- الف) ترس از تزلزل موقعیت تجاری و سیاسی مکه
 ب) مخالفت رسول خدا با برتری طلبی قریش بر دیگر قبائل
 ج) اعتقاد راسخ مشرکین به بت‌ها
 د) رقابت‌های قبیله‌ای و حسادت طایفه‌ای
- ۱) الف - ب - د   ۲) ب - ج - د   ۳) ب - ج   ۴) الف - د

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گرچه در ظاهر چنین به نظر می‌رسد که احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها، علت اصلی مخالفت و دشمنی آنان با اسلام بوده است، اما با بررسی دقیق‌تر شواهد و مدارک متوجه می‌شویم که علل و عوامل مهم‌تر دیگری در این موضوع دخالت داشته است. برخی آیات قرآن بیانگر آن است که مشرکان مکه از آن بیم داشتند که در صورت پیروی از اسلام، موقعیت تجاری و سیاسی آن شهر متزلزل شود (مورد الف) و بازرگانان قریش از سود هنگفتی که از تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک کسب می‌کردند، محروم بمانند. علاوه بر آن، رقابت‌های قبیله‌ای و حسادت طایفه‌ای (مورد د) را نیز نمی‌توان در دشمنی با رسول خدا در مکه نادیده گرفت.

- ۸- کدام مورد، در دوران رسالت پیامبر (ص) به ابوبکر نسبت داده شده است؟

- ۱) نخستین فرد خارج از خانواده آن حضرت بود که اسلام آورد.
- ۲) در پیمان عقبه دوم پیامبر (ص) با یثربیان حضور داشت.
- ۳) به همراه اولین مهاجران عازم یثرب شد.
- ۴) جزو نخستین ایمان آورندگان بود.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نخستین فرد بیرون از خانواده آن حضرت بود که اسلام آورد.

- ۹- مرکز اصلی بازرگانی شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام، کدام شهر بود؟

- ۱) مکه   ۲) یمن   ۳) شام   ۴) یثرب

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مکه به بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به‌شمار می‌رفت و سران قریش از طریق تجارت با شام و دیگر سرزمین‌های اطراف شبه‌جزیره عربستان، سود سرشاری کسب می‌کردند.

- ۱۰- سال سیزدهم بعثت از چه نظر برای پیامبر اسلام (ص) و پیروانش حائز اهمیت بود؟
- (۱) توطئه برای کشتن پیامبر (ص)
  - (۲) پیمان عقبه دوم
  - (۳) پیمان عقبه اول
  - (۴) وفات حضرت خدیجه (س) و ابوطالب

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نمودار زندگانی حضرت پیامبر(ص) از بعثت تا هجرت (ص ۸۲ تاریخ)

- ۱۱- چرا قبیله قریش قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشتند و وضعیت اقتصادی شبه جزیره عربستان متأثر از چه عاملی بود؟

- (۱) برقراری رابطه تجاری با سرزمین‌های اطراف - شرایط طبیعی
- (۲) اتکا به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم - موقعیت جغرافیایی
- (۳) در اختیار داشتن اداره کعبه - وضعیت فرهنگی و اجتماعی
- (۴) داشتن ثبات و انسجام - شرایط اقلیمی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قبیله قریش به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشتند. وضعیت اقتصادی شبه جزیره عربستان به شدت متأثر از موقعیت جغرافیایی و شرایط طبیعی و اقلیمی آن بود.

- ۱۲- به کدام علت قبیله قریش در مکه قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر عرب داشت؟

- (۱) تجارت با سرزمین شام در انحصار این قبیله بود.
- (۲) با در اختیار داشتن اداره کعبه و تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک از علل آن بود.
- (۳) مکه مرکز اصلی بازرگانی، در اختیار این قبیله بود.
- (۴) با داشتن ثروت فراوان نفوذ سیاسی کسب کرده بودند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قبیله قریش به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشت.

- ۱۳- یکی از اهداف مهم پیامبر (ص) از فرستادن گروهی از مسلمانان به سرزمین حبشه کدام است؟

- (۱) معروف بودن نجاشی، پادشاه حبشه، به دادگری
- (۲) ممانعت مشرکان از تبلیغ اسلام در بین مردم مکه
- (۳) جلوگیری از شکنجه‌ی پیروان خود به وسیله‌ی اشراف قریش
- (۴) یافتن پایگاهی برای انتشار آیین اسلام

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مسلمانان در مکه مورد شدیدترین آزارها و شکنجه قرار می‌گرفتند. رسول خدا به منظور رهایی این گروه از مسلمانان، در سال پنجم بعثت از آنان خواست که به سرپرستی جعفر ابن ابی طالب به سرزمین حبشه مهاجرت کنند.

۱۴- کدام شهر شبه جزیره عربستان، مرکز اصلی بازرگانی سران قریش، با سرزمین‌های اطراف شبه جزیره بود؟
(۱) مدینه (۲) مکه (۳) طائف (۴) یمن

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شهر مکه بود.

۱۵- پس از توطئه مشرکان در دارالندوه برای کشتن پیامبر (ص) آن حضرت به کدام اقدام دست زد؟

(۱) تصمیم گرفتند مخفیانه به سوی یثرب حرکت کنند.

(۲) به همراه مهاجران عازم یثرب شد.

(۳) به دعوت بزرگان یثرب عازم این شهر شد.

(۴) دعوت خویش را عمومی ساختند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از خاتمه محاصره اقتصادی و اجتماعی مسلمانان، آزار مشرکان مکه نسبت به پیامبر (ص) بیشتر شد ولی با بسته شدن پیمان عقبه دوم، زمینه مهاجرت تاریخی پیامبر اسلام و پیروانش از مکه به یثرب فراهم شد. در واپسین روزهای پیش از هجرت آن حضرت به مدینه، مشرکان به پیشنهاد ابوجهل تصمیم گرفتند به صورت گروهی و در تاریکی شب به منزل رسول خدا (ص) هجوم برند و او را به قتل برسانند. پس از آنکه پیامبر (ص) از توطئه مشرکان آگاهی یافت، علی (ع) جان بر کف در بستر او خوابید تا رسول خدا آسوده به یثرب هجرت کند.

۱۶- کدام یک از گزینه‌های زیر از خصوصیات و خلیقات اعراب پیش از اسلام نیست؟

(۱) افتخار به حسب و نسب از جمله شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای اعراب بود.

(۲) وابستگی به قبیله، موجب به وجود آمدن تعصب یا عصبیت قبیله‌ای شده بود.

(۳) در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت بالایی برخوردار بود.

(۴) شجاع کسی بود که در منازعات فردی و قبیله‌ای، به جرأت و جسارت تمام بجنگد و نهایت بی‌رحمی را از خود نشان دهد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود.

۱۷- با کدام هدف، پیامبر گرامی اسلام (ص) پس از تشدید آزارهای مشرکان مکه، راهی شهر طائف شد؟

(۱) به دعوت گروهی از مردم طائف و با هدف یافتن پایگاه جدیدی برای اسلام

(۲) یاری خواستن از اشراف ثروتمند طائف برای مقابله با اقدامات اشراف مکه علیه مسلمانان

(۳) برقراری ارتباط با مردم طائف جهت شکستن تحریم اقتصادی و اجتماعی مشرکان

(۴) در جست‌وجوی یافتن مردمانی که آمادگی بیش‌تری برای پذیرش اسلام داشته باشند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رسول خدا (ص) در جست‌وجوی یافتن مردمانی که آمادگی بیش‌تری برای پذیرش اسلام داشته باشند، راهی طائف شد.

۱۸- در ابتدای دعوت اسلامی، سران مشرک چه واکنشی در مقابل پیامبر (ص) داشتند؟

- ۱) مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند.
- ۲) درصدد برآمدند که با پیامبر (ص) و مسلمانان مقابله کنند.
- ۳) تصمیم گرفتند که هر طایفه، از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری نماید.
- ۴) ابوطالب، رئیس طایفه‌ی بنی‌هاشم را برای دست کشیدن از حمایت پیامبر (ص)، در تنگنا قرار دادند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
سران مشرک در ابتدای دعوت اسلامی، مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند.

۱۹- در ابتدای دعوت اسلامی، سران مشرک چه واکنشی در مقابل پیامبر (ص) داشتند؟

- ۱) مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند.
- ۲) درصدد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند.
- ۳) تصمیم گرفتند که هر طایفه، از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری نماید.
- ۴) ابوطالب، رئیس طایفه‌ی بنی‌هاشم را برای دست کشیدن از حمایت پیامبر، در تنگنا قرار دادند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سران مشرک در ابتدای دعوت اسلامی، مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند.

۲۰- در آستانه ظهور اسلام، کدام مورد جزء شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای در سرزمین عربستان نبود و در

دوران پیش از اسلام قبیله‌های عرب در شبه‌جزیره عربستان به چه صورت زندگی می‌کردند؟

- ۱) افتخار به روابط خونی و خویشاوندی - پراکنده
- ۲) پشتیبانی از افراد قبیله در شرایط خاص - پراکنده
- ۳) افتخار به حسب و نسب - منسجم
- ۴) اطاعت بی‌چون و چرا از رئیس یا شیخ قبیله - منسجم

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست - درست

گزینه «۲»: درست (پشتیبانی بی‌قید و شرط از افراد قبیله در هر شرایطی) - درست

گزینه «۳»: نادرست - نادرست

گزینه «۴»: نادرست - نادرست

۲۱- کدام گزینه به ترتیب پاسخ صحیح سؤال‌های زیر است؟

الف) شبه جزیره عربستان در کدام قسمت فلات ایران واقع شده است و این شبه جزیره مسکن دیرینه چه گروه‌های است؟

ب) طبق مطالعات مورخان و کاوش‌های باستان‌شناسان در سده‌های ۱۹ و ۲۰ م. در کدام سرزمین جنوب شبه جزیره عربستان، فرهنگ و تمدن مهمی وجود داشته است؟

پ) ساکنان شبه‌جزیره عربستان به کدام قبیله‌ها و طایفه‌های عربستان منسوب می‌شدند؟

ت) قبیله‌های عرب شبه جزیره عربستان در دروان پیش از اسلام، چگونه می‌زیستند؟

۱) شمال و شمال شرقی، یهودیان - سرزمین شام - قحطانی (جنوبی) و عدنانی (شمالی) - به صورت منسجم و منظم

۲) شمال و شمال غرب - یهودیان - سرزمین یمن - قحطانی (جنوبی) و عدنانی (شمالی) - به صورت منسجم و منظم

۳) جنوب و جنوب غربی، اعراب - سرزمین یمن - قحطانی (شمالی) و عدنانی (جنوبی) - به صورت پراکنده و جدا از هم

۴) جنوب و جنوب شرقی، اعراب - سرزمین شام - قحطانی (شمالی) و عدنانی (جنوبی) - به صورت پراکنده و جدا از هم

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) شبه جزیره پهن‌اور عربستان، با آب و هوایی گرم و خشک، در جنوب و جنوب غربی فلات ایران قرار دارد. این شبه‌جزیره، مسکن دیرینه اعراب است.

ب) مطالعات مورخان و کاوش‌های باستان‌شناسان در سده‌های ۱۹ و ۲۰ م. نشان داده که پیش از میلاد حضرت عیسی (ع) فرهنگ و تمدن مهمی در سرزمین یمن، واقع در جنوب شبه جزیره عربستان وجود داشته است.

پ) قبیله‌ها و طایفه‌های گوناگون عرب، خود را به یکی از دو دسته قحطانی (جنوبی) و عدنانی (شمالی) منسوب می‌کردند.

ت) در دوران پیش از اسلام، قبیله‌های عرب شبه جزیره عربستان به صورت پراکنده و جدا از هم می‌زیستند و حکومت فراگیر و قدرتمندی در آن شبه جزیره وجود نداشت.

۲۲- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب به درستی آمده است؟

الف) بت‌پرستان، سنت ابراهیمی حج را به جا می‌آوردند، اما آن را با عقاید، آداب و رسوم شرک‌آلود آمیخته بودند.

ب) حضرت محمد (ص) در ۲۵ سالگی در پیمان جوانمردان شرکت کرد.

پ) زیدبن حارثه نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا بود که اسلام آورد.

ت) حنفاء عده‌ای از اعراب بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم (ع)، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند.

۱) غ - ص - غ - ص (۲) ص - غ - غ - ص (۳) غ - غ - ص - ص (۴) ص - ص - غ - ص

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت نادرست:

ب) حضرت محمد (ص) در ۲۰ سالگی در پیمان جوانمردان (حلف‌الفضول) شرکت کرد.

پ) ابوبکر بن ابی قحافه نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا بود که اسلام آورد.

۲۳- به ترتیب کدام گزینه در ارتباط با سؤالات زیر درست است؟

- (الف) علت ظاهری مخالفت و دشمنی سران مشرک با اسلام چه بود؟
 (ب) از خانواده بنی‌هاشم چه کسی به مخالفت و دشمنی با رسول خدا برخاست؟
 (پ) پس از کدام جریان سران قریش تصمیم به محاصره اقتصادی و اجتماعی مسلمانان گرفتند؟
 (ت) اهالی کدام شهر پیامبر را با بی‌احترامی و اهانت از شهرشان راندند؟
- (۱) ترس از متزلزل شدن موقعیت تجاری شهر مکه - مطعم بن عدی - دعوت عمومی پیامبر - مکه
 (۲) ترس از متزلزل شدن موقعیت تجاری شهر مکه - ابولهب - دعوت عمومی پیامبر - طائف
 (۳) احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها - ابولهب - ناکام ماندن از جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا - طائف
 (۴) احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها - مطعم بن عدی - ناکام ماندن از جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا - طائف

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 (الف) در ظاهر چنین به نظر می‌رسد که احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها، علت اصلی مخالفت و دشمنی آنان با اسلام بوده است.
 (ب) تنها ابولهب از خاندان بنی‌هاشم به دشمنی با رسول خدا برخاست.
 (پ) پس از آنکه سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا ناکام ماندند، تصمیم گرفتند بنی‌هاشم را تحت محاصره اجتماعی و اقتصادی قرار دهند.
 (ت) اهالی طائف نه تنها از پیامبر استقبال نکردند، بلکه با بی‌احترامی و اهانت، آن حضرت را از شهرشان راندند.

۲۴- برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی اعراب در دوران جاهلیت در شبه جزیره عربستان کدام بود؟

- (۱) احترام به روابط خونی و خویشاوندی
 (۲) شعر و شاعری
 (۳) روابط فرهنگی با جوامع متمدن
 (۴) تجارت با سرزمین‌های دیگر

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ساکنان شبه جزیره عربستان اگر چه در مجاورت کشورهای بزرگ و متمدن ایران و روم قرار گرفته بودند و با آن‌ها روابط تجاری داشتند، اما از نظر فرهنگی و تمدنی با جوامع متمدن دنیای آن روز قابل مقایسه نبودند.
 مردم عرب در دوران پیش از اسلام به علم و دانش توجه چندانی نداشتند و از مراکز علمی خبری نبود. ویژگی‌های زندگی چادرنشینی بر شهرنشینان غلبه داشت. برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی اعراب در دوران جاهلیت شعر و شاعری بود.

۲۵- در آستانه‌ی ظهور اسلام، معدود مسیحیان شبه‌جزیره‌ی عربستان در کدام نقطه مستقر بودند؟

- (۱) مکه (۲) طائف (۳) یثرب (۴) نجران

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در آستانه‌ی ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به دین‌های یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

- ۲۶- کدام یک از موارد زیر، درباره‌ی دوران دعوت خاص و محدود پیامبر (ص) نادرست است؟
- الف) علی (ع)، حضرت خدیجه و ابوطالب، اولین ایمان‌آوردگان به دین اسلام بودند.
 ب) آن حضرت دعوتش را از خانواده‌ی خویش آغاز کرد.
 ج) سران مشرک درصدد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند.
 د) در این مدت پیامبر و پیروانش، در خانه‌ی کعبه نماز می‌گزاردند.
 ه) در این مدت گروهی از قشرهای جوان، فقیر و مستضعف دعوت پیامبر را پذیرفتند.
- ۱) الف، ج، د   ۲) ب، ج، د   ۳) الف، ب، ه   ۴) ج، د، ه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارات نادرست:

- الف) حضرت خدیجه (ع)، حضرت علی (ع) که در آن هنگام، پیامبر سرپرستی او را برعهده داشت و نیز زید بن حارثه، فرزندخوانده‌ی رسول خدا، به عنوان نخستین ایمان‌آوردگان به نبوت آن حضرت و دین اسلام شناخته شده‌اند.
 ج) سران مشرک در ابتدا مخالفت نمی‌کردند، اما با آشکار شدن دعوت پیامبر و گرایش جوانان و مستضعفان به اسلام، درصدد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند، پس در زمان دعوت خاص و محدود، مقابله‌ای نمی‌کردند.
 د) پیامبر و یارانش به اطراف مکه می‌رفتند و به دور از چشم مشرکان با رسول خدا نماز می‌گزاردند.

- ۲۷- پیش از جنگ احد به ترتیب، پیامبر (ص) و اکثریت جوانان مدینه هر کدام معتقد به کدام روش برای جنگ با مشرکان بودند؟

- ۱) جنگیدن در داخل شهر - جنگیدن در بیرون شهر   ۲) کندن خندق اطراف شهر - کمین بر سر راه دشمن
 ۳) کندن خندق اطراف شهر - جنگیدن در بیرون شهر   ۴) جنگیدن در بیرون شهر - جنگیدن در داخل شهر

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پیامبر (ص) پیش از جنگ احد، با یارانش درباره‌ی چگونگی مقابله با مشرکان به مشورت پرداخت. نظر پیامبر (ص) بر آن بود که در مدینه با دشمن روبه‌رو شوند، اما تسلیم نظر اکثریت جوانان شد که می‌خواستند در بیرون از شهر با سپاه دشمن بجنگند.

- ۲۸- چرا در سال دهم بعثت گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبه‌رو شد؟

- ۱) با رحلت ابوطالب جسارت و آزار مشرکان نسبت به پیامبر بیشتر شد.
 ۲) به دلیل تحریم و محاصره‌ی اقتصادی، هرگونه مرآوده با مسلمانان ممنوع شده بود.
 ۳) مشرکان مگه به برانگیختن تعصبات قبیله‌ای و قومی دامن می‌زدند.
 ۴) با مهاجرت عده‌ای به حبشه، مسلمانان از نظر تعداد در اقلیت قرار گرفتند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با رحلت ابوطالب، جسارت و آزار سران قریش نسبت به رسول خدا (ص) بیشتر شد. خود آن حضرت اشاره کرده است که «قریشیان مرا آزار نتوانستند کرد تا ابوطالب بمرد». با تشدید آزار مشرکان، گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبه‌رو شد.

۲۹- کدام گزینه، از جمله ویژگی‌های حنفا در شبه‌جزیره‌ی عربستان است؟

- (۱) پرستش الله به عنوان خالق جهان و به‌جا آوردن مراسم حج
- (۲) پرداختن به شعر و شاعری و گرایش به آیین مانوی
- (۳) امتناع از پرستیدن بت‌ها و نخوردن گوشت قربانی آن‌ها
- (۴) برعهده داشتن تجارت و ساخت بت‌های متعدد

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در کنار بت‌پرستان، معدودی از اعراب بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم (ع) از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حنفاء معروف شدند.

۳۰- کدام مورد، یکی از ویژگی‌های شهر مکه در عربستان پیش از اسلام را به درستی بیان می‌کند؟

- (۱) خانه‌ی کعبه در شهر مکه، تنها عبادت‌گاه بت‌ها در شبه‌جزیره‌ی عربستان محسوب می‌شد.
- (۲) در مکه، مردم زندگی کوچ‌نشینی و نظام قبیله‌ای را رها کرده و به یکجانشینی روی آورده بودند.
- (۳) مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به‌شمار می‌رفت.
- (۴) مهمترین مرکز علمی عربستان در مکه قرار داشت.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مکه بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به‌شمار می‌رفت.

۳۱- در زمان پیامبر اسلام (ص) حقوق مسلمانان به‌خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ‌ها چگونه پرداخت می‌شد؟

- (۱) با توجه به مدت حضور آن‌ها در جنگ‌ها محاسبه می‌شد.
- (۲) حقوقی دریافت نمی‌کردند و از غنائم سهم می‌بردند.
- (۳) خمس غنائم جنگی به آن‌ها تعلق می‌گرفت.
- (۴) از سهم زکات مسلمانان به آن‌ها حقوق داده می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مسلمانان به‌خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق نمی‌گرفتند، اما از غنیمت‌های جنگی سهم خود را دریافت می‌کردند.

۳۲- مجاورت شبه‌جزیره‌ی عربستان با تمدن‌های بزرگ ایران و روم، بر کدام یک از شاخصه‌های اجتماعی آن تأثیر گذار بود؟

- (۱) حکومت و سیاست
- (۲) علم و دانش
- (۳) تجارت و بازرگانی
- (۴) فرهنگ و تمدن

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ساکنان شبه‌جزیره‌ی عربستان اگرچه در مجاورت کشورهای بزرگ و متمدن ایران و روم قرار گرفته بودند و با آن‌ها روابط تجاری داشتند، اما از نظر فرهنگی و تمدنی با جوامع متمدن دنیای آن روز قابل مقایسه نبودند. در شبه‌جزیره‌ی عربستان تجارت وضع بهتری داشت و دادوستد با سرزمین‌های مجاور عربستان از اهمیت فراوانی برخوردار بود.

۳۳- در قرآن کریم کدام یک از واژه‌های زیر، بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی مشرکان در شبه‌جزیره عربستان دلالت داشت؟

- (۱) حُفَا (۲) عَصِيبَت (۳) جاهلی (۴) قحطانی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جاهلی ویژگی شاخص مردم عربستان بود که مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت.

۳۴- به‌خاطر داشتن کدام عقیده اخلاقی، قرآن اعراب جاهلی را نکوهش کرده است؟

- (۱) موقعیت حقارت‌آمیز زنان در میان آنان (۲) افتخار کردن به پدران خود
(۳) بی‌رحمی در منازعات فردی و قبیله‌ای (۴) تأمین زندگی خود و قبیله از طریق راهزنی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود. و مردان قبیله فقط به پدران خود افتخار می‌کردند نه مادران. قرآن به موقعیت حقارت‌آمیز زن در میان اعراب جاهلی اشاره فرموده و آنان را به سبب داشتن چنین عقیده و اخلاقی نکوهش کرده است.

۳۵- یکی از اهداف مشرکان از محاصره اقتصادی و اجتماعی بنی‌هاشم کدام است؟

- (۱) دست برداشتن ابوطالب از حمایت رسول خدا (ص)
(۲) ترس از میان رفتن آیین و آداب و سنت‌های پدران و اجداد خویش
(۳) ناگزیر شدن ابوطالب و طایفه او، به تنها گذاشتن پیامبر (ص)
(۴) احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پس از آنکه سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا (ص) ناکام ماندند، تصمیم گرفتند بین‌هاشم را تحت محاصره اجتماعی و اقتصادی قرار دهند. هدف مشرکان مکه این بود که ابوطالب و طایفه او ناگزیر شدند تا پیامبر را تنها گذارند، از این رو معاهده‌ای نوشتند که بر اساس آن هر گونه مرادده اجتماعی از قبیل ازدواج و ارتباط اقتصادی (خرید و فروش) کالا با بنی‌هاشم ممنوع شد.

- ۳۶- با گسترش دعوت و گرایش جوانان و مستضعفان به اسلام سران شرک به کدام روش متوسل شدند؟
- (۱) ابوطالب رئیس طایفه بین هاشم را در تنگنا قرار دادند تا برادرزاده‌اش را وادار به دست کشیدن از عقایدش بکند.
  - (۲) در صدد مقابله با پیامبر (ص) و مسلمان برآمدند.
  - (۳) رقابت قبیله‌ای و حسادت طایفه‌ای از علل مقابله بود.
  - (۴) هر طایفه‌ای از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری کردند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سران مشرک که در ابتدای دعوت اسلام مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند، با گسترش دعوت و گرایش جوانان و مستضعفان به اسلام، در صدد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند. گرچه در ظاهر چنین به نظر می‌رسد که احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بت‌ها، علت اصلی مخالفت و دشمنی آنان با اسلام بوده است.

- ۳۷- با نزول آیات کدام سوره قرآن، آغاز پیامبری و رسالت الهی حضرت محمد (ص) آغاز گردید؟
- (۱) الفلق
  - (۲) الکوثر
  - (۳) قریش
  - (۴) علق

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حضرت محمد (ص) پیش از بعثت، اوقاتی از سال، به ویژه ماه رمضان، را در غار حرا بر بلندی کوهی در نزدیکی مکه، به تنهایی می‌گذراند و به عبادت و راز و نیاز با خداوند می‌پرداخت. در ۲۷ رجب یا به روایتی دیگر در رمضان سالی که آن حضرت به چهل سالگی رسیده بود، در حال عبادت و تأمل و تفکر در غر حرا، فرشته وحی بر او فرود آمد و با نزول نخستین آیات سوره علق، پیام الهی را بدو رساند. نزول این آیات به منزله آغاز پیامبری و رسالت الهی حضرت محمد (ص) بود.

- ۳۸- یکی از مهم‌ترین مشخصات آئین بت‌پرستی در شبه جزیره عربستان کدام است؟
- (۱) رباخواری و آداب و رسوم شرک‌آلود
  - (۲) بی‌اعتقادی به جهان پس از مرگ
  - (۳) داشتن فرهنگ و اخلاق خشن
  - (۴) تعصب و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی دیگر از آئین بت‌پرستی، بی‌اعتقادی به جهان پس از مرگ بود. آیات متعددی در قرآن مجید هست که دلالت بر این موضوع دارد. بت‌پرستان سنت ابراهیم حج را نیز به جا می‌آوردند، اما آن را با عقاید، آداب و رسوم شرک‌آلود آمیخته بودند. البته در کنار بت‌پرستان معدودی اعراب بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت و قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حنفاء معروف شدند.

- ۳۹- از نظر پژوهشگران برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی اعراب در دوران جاهلیت کدام است؟
- (۱) افتخار به فرهنگ قبیله
(۲) تجارت با سرزمین‌های مجاور
(۳) افتخار به پدران
(۴) شعر و شاعری

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مردم عرب در دوران پیش از اسلام به علم و دانش توجه چندانی نداشتند و در سراسر عربستان از مراکز علمی خبری نبود، حتی تعداد با سوادان مهم‌ترین شهر آن دیار یعنی مکه از تعداد انگشتان فراتر نمی‌رفت. به این ترتیب از نظر تمدنی نیز فاقد دستاوردهای قابل توجهی بودند و ویژگی‌های زندگی صحرائنشینی بر شهرنشینان غلبه داشت. برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی اعراب در دوران جاهلیت شعر و شاعری بود.

- ۴۰- نقش عمدهٔ تعصب قبیله‌ای در دوران جاهلیت در شبه جزیرهٔ عربستان چه نقشی داشت؟
- (۱) حفظ عزت و شرف قبیله
(۲) داشتن جرأت و جسارت در جنگ‌ها
(۳) نقش زیادی در بروز جنگ و خونریزی‌ها داشت
(۴) زندگی چادرنشینی و نظام قبیله‌ای را رواج داده بود

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از جمله شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای، افتخار به حسب و نسب، احترام به روابط خونی و خویشاوندی، اطاعت بی‌چون و چرا از رئیس یا شیخ قبیله و پشتیبانی بی‌قید و شرط از افراد قبیله در هر شرایطی بود. وابستگی شدید اعراب به قبیلهٔ خود موجب به وجود آمدن تعصب یا عصبیت قبیله‌ای شده بود و نقش زیادی در بروز جنگ و خونریزی‌های پی در پی در شبه جزیره عربستان داشت.

- ۴۱- کدام غزوهٔ پیامبر (ص) ضربهٔ سنگین و جبران ناپذیری بر قریش وارد آورد و قدرت و موقعیت آنان را در منطقهٔ حجاز تضعیف کرد؟
- (۱) بدر
(۲) فتح مکه
(۳) تبوک
(۴) خندق

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. غزوهٔ بدر - قدرت و موقعیت مشرکان قریش را در منطقهٔ حجاز تضعیف کرد.

	(الف)
	(ب)
	(ج)

۴۲- در جدول زیر که مربوط به عقاید اعراب عربستان هم‌زمان با ظهور اسلام است، پاسخ موارد الف، ج و ب به ترتیب کدام است؟

- (۱) یثرب - نجران - حضرت ابراهیم (ع)
- (۲) نجران - مکه - حضرت موسی (ع)
- (۳) نجران - یثرب - حضرت موسی (ع)
- (۴) مکه - یثرب - حضرت ابراهیم (ع)

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
 الف) یثرب
 ب) نجران
 ج) حضرت ابراهیم (ع)

۴۳- کدام گزینه از دلایلی نیست که در سال‌های آغازین دعوت عمومی، مشرکان را از درگیری با پیامبر و برخی دیگر از مسلمانان بازمی‌داشت؟

- (۱) پیامبر متعلق به طایفه و قبیله‌ی نیرومندی بود.
- (۲) ممکن بود به برانگیخته شدن تعصبات طایفه‌ای و قبیله‌ای منجر شود.
- (۳) ممکن بود از تجارت پرسود خود با سرزمین‌های دور و نزدیک محروم بمانند.
- (۴) احتمال بروز جنگ و خونریزی وجود داشت.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دشمنی و درگیری مشرکان با اشخاصی مانند پیامبر و دیگر مسلمانانی که متعلق به طایفه و قبیله‌ی نیرومندی بودند، چندان آسان نبود. زیرا ممکن بود به برانگیخته شدن تعصبات طایفه‌ای و قبیله‌ای و بروز جنگ و خونریزی منجر شود.
 یادآوری: گزینه‌ی ۳ از دلایل دشمنی مشرکان مکه با اسلام بود.

- ۴۴- در ابتدای دعوت اسلامی، سران مشرک چه واکنشی در مقابل پیامبر (ص) داشتند؟
- (۱) ابوطالب، رئیس طایفه‌ی بنی‌هاشم را برای دست کشیدن از حمایت پیامبر، در تنگنا قرار دادند.
  - (۲) در صد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند.
  - (۳) تصمیم گرفتند که هر طایفه، از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری نماید.
  - (۴) مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سران مشرک در ابتدای دعوت اسلامی، مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند.

۴۵- پس از درخواست ابوطالب از طایفه‌ی بنی‌هاشم برای حمایت از پیامبر، اعضای این طایفه در مقابل تهدیدات مشرکان مکه کدام روش را در پیش گرفتند؟

- (۱) تمام قبیله غیر از ابولهب، دعوت ابوطالب را پذیرفتند.
- (۲) اعضای طایفه همگی اسلام آوردند و حامی پیامبر شدند.
- (۳) تصمیم به هجرت دسته‌جمعی به یثرب گرفتند.
- (۴) به مقابله با تحریم اقتصادی و اجتماعی مشرکان دست زدند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مشرکان، ابوطالب، رئیس طایفه‌ی بنی‌هاشم را در تنگنا قرار دادند که برادرزاده‌ی خود را وادار به دست کشیدن از عقایدش کند و یا او را به آنان بسپارد. ابوطالب نه تنها از حمایت پیامبر دست نکشید، بلکه طایفه‌ی بنی‌هاشم را به حمایت از آن حضرت فراخواند. تمام بنی‌هاشم اعم از مسلمان و غیرمسلمان درخواست ابوطالب را اجابت کردند و تنها ابولهب از این کار سرباز زد و به دشمنی با رسول خدا برخاست.

۴۶- تحریم اقتصادی و اجتماعی قریش علیه طایفه‌ی بنی‌هاشم، حدود ..... سال و تا سال دهم بعثت ادامه یافت و در آن مدت .....

- (۱) دو - حضرت خدیجه و ابوطالب، دو حامی بزرگ پیامبر، از دنیا رفتند.
- (۲) سه - حضرت خدیجه و ابوطالب، دو حامی بزرگ پیامبر، از دنیا رفتند.
- (۳) سه - بنی‌هاشم مشکلات و سختی‌های فراوانی را تحمل کردند.
- (۴) دو - بنی‌هاشم مشکلات و سختی‌های فراوانی را تحمل کردند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پس از آن‌که سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا ناکام ماندند، تصمیم گرفتند بنی‌هاشم را تحت محاصره‌ی اجتماعی و اقتصادی قرار دهند. بنی‌هاشم به شعب ابی‌طالب در اطراف مکه پناه بردند. آنان حدود سه سال در آنجا ماندند و مشکلات و سختی‌های فراوانی را تحمل کردند.

نکته: حضرت خدیجه و ابوطالب، در سال دهم بعثت مدتی پس از پایان تحریم مسلمین، از دنیا رفتند.

۴۷- هم‌زمان با ظهور اسلام، «الله» در میان مردم مکه از چه جایگاهی برخوردار بود؟

- (۱) خالق بزرگ آسمان و آفریننده‌ی سایر بت‌های کعبه تلقی می‌شد.
- (۲) محبوب‌ترین بت در خانه‌ی کعبه بود.
- (۳) عامل پیوند انسان با جهان پس از مرگ دانسته می‌شد.
- (۴) آفریننده‌ی جهان به شمار می‌رفت.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هنوز نشانه‌هایی از دین ابراهیمی نزد ساکنان شبه‌جزیره‌ی عربستان وجود داشت و برخی از عرب‌ها از جمله مردم شهر مکه، «الله» را آفریننده‌ی جهان می‌دانستند.

- ۴۸- چه تعداد از عبارات زیر در مورد «قبیله در شبه جزیره عربستان پیش از اسلام» درست است؟
- (الف) وابستگی شدید عرب‌ها به قبیله‌ی خود، موجب به وجود آمدن عصیبت قبیله‌ای شد.
- (ب) از جمله شاخص‌ترین ارزش‌های حاکم بر نظام قبیله‌ای، افتخار به حسب و نسبت بود.
- (ج) در قبایل شبه جزیره عربستان، زن از مقام و منزلت بالایی برخوردار بود.
- (د) شجاع به کسی گفته می‌شد که در منازعات قبیله‌ای، در مقابل دشمنان از خود رحم و مروت نشان دهد.
- (ه) قبیله یک واحد اجتماعی و سیاسی مستقل و شامل افرادی بود که باهم دارای نیای مشترک بودند.
- (۱) ۲   (۲) ۱   (۳) ۴   (۴) ۳

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:
- (ج) در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود.
- (د) شجاع به کسی گفته می‌شد که در منازعات فردی و قبیله‌ای با جرأت و جسارت تمام بجنگد و نهایت بی‌رحمی را از خود نشان دهد.

- ۴۹- ابوطالب در برابر فشارها و تنگناهای مشرکان برای دست برداشتن از حمایت حضرت محمد (ص)، به کدام روش روی آورد؟

- (۱) از پیامبر (ص) درخواست کرد که دعوت خود را پنهانی ادامه دهد.
- (۲) طایفه‌ی بنی‌هاشم را به حمایت از آن حضرت فراخواند.
- (۳) زمینه‌ی مهاجرت گروهی از مسلمانان را به حبشه فراهم ساخت.
- (۴) به همراه خاندان خود به محلی در بیرون از مدینه پناه برد.

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابوطالب نه تنها از حمایت پیامبر دست نکشید، بلکه طایفه‌ی بنی‌هاشم را به حمایت از آن حضر فراخواند.

- ۵۰- کدام گزینه، درباره‌ی سپاه اسلام در زمان پیامبر (ص) درست است؟

- (۱) مسلمانان به خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق می‌گرفتند.
- (۲) در حکومت پیامبر، جهاد و دفاع در برابر دشمن وظیفه‌ی تمام اهالی مسلمان و غیرمسلمان مدینه بد.
- (۳) هزینه‌ی تأمین جنگ‌افزارهای نظامی مانند سلاح، اسب و سایر تجهیزات جنگی به عهده‌ی حکومت اسلامی بود.
- (۴) یک پنجم غنایم جنگی به خدا، رسول، خویشان او، یتیمان، فقیران و درراه‌ماندگان تعلق داشت.

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. چهارپنجم غنایم جنگی میان جنگاوران تقسیم می‌شد و یک پنجم آن (خمس)، به خدا، رسول، خویشان او، یتیمان، فقیران و درراه‌ماندگان تعلق داشت. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مسلمانان به خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق نمی‌گرفتند.
- (۲) در حکومت پیامبر، جهاد و دفاع وظیفه‌ی تمام مسلمانانی بود که توانایی انجام آن را داشتند.
- (۳) هزینه‌ی تأمین جنگ‌افزارهای نظامی مانند سلاح، اسب و سایر تجهیزات جنگی به عهده جنگاوران بود.

۵۱- رسول خدا، پس از مرگ ابوطالب برای یافتن مردانی که آمادگی بیش‌تری برای پذیرش اسلام داشته باشند، عازم کدام ناحیه شد؟
 (۱) طائف (۲) یثرب (۳) یمامه (۴) تهامه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه (علیها السلام) و حضرت ابوطالب، دو حامی حضرت محمد (ص) به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند با تشدید آزار مشرکان، گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبه‌رو شد. از این رو، رسول خدا در جست‌وجوی یافتن مردمانی که آمادگی بیش‌تری برای پذیرفتن اسلام داشته باشند، راهی طائف شد. طائف شهر ثروتمند در نزدیکی مکه بود، اهالی طائف نه تنها از وی استقبال نکردند، بلکه با بی‌احترامی و اهانت آن حضرت را از شهرشان راندند.

۵۲- قرآن مردان اعراب جاهلی را به خاطر داشتن کدام عقیده و اخلاق نکوهش کرده است؟
 (۱) افتخار کردن به اجداد خود و عصبیت قبیله‌ای (۲) موقعیت حقارت‌آمیز زن در میان آنان
 (۳) وابستگی شدید به قبیله‌ی خود و اطاعت از شیخ قبیله (۴) افتخار کردن به حسب و نسب اجدادشان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در نظام اجتماعی عربستان پیش از اسلام، زن از مقام و منزلت پایینی برخوردار بود. در جامعه‌ای که ارزش به قوت بازو و نیروی جنگاوری بود. بسیاری از پدران و خانواده‌ها آرزو داشتند که فرزندشان پسر باشد تا بتواند از راه جنگ و راهزنی، غنیمت به چنگ آورد. به همین دلیل مردان قبیله فقط به پدران خود افتخار می‌کردند و نه مادران، قرآن مجید به موقعیت حقارت‌آمیز زن در میان اعراب جاهلی اشاره فرموده و آنان را به سبب داشتن چنین عقیده و اخلاقی نکوهش کرده است.

۵۳- یکی از اهداف مهم سران قریش، از محاصره‌ی اقتصادی و اجتماعی طایفه‌ی بنی‌هاشم کدام است؟
 (۱) قصد داشتند با در تنگنا قراردادن بنی‌هاشم، رسول خدا را وادار به دست کشیدن از عقایدش بکنند.
 (۲) گسترش دعوت اسلامی را در مکه با مانع مواجه کنند.
 (۳) جلوگیری از تبلیغ اسلام در میان افراد و قبایلی که به مراسم حج می‌آیند.
 (۴) ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها بگذارند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پس از آن‌که سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا ناکام ماندند، تصمیم گرفتند بنی‌هاشم را تحت محاصره‌ی اجتماعی و اقتصادی قرار دهند. هدف مشرکان مکه این بود که ابوطالب و طایفه‌ی او ناگزیر شوند، پیامبر را تنها گذارند، از این‌رو معاهده‌ای نوشتند که براساس آن هرگونه مرادده‌ی اجتماعی از قبیل ازدواج و ارتباط اقتصادی مانند خرید و فروش کالا با بنی‌هاشم ممنوع شد.

- ۵۴- کدام مورد در تاریخ اسلام به ابوبکر بن ابی قحافه نسبت داده شده است؟
- (۱) از نخستین ایمان آوردندگان به دین اسلام بود.
  - (۲) برخلاف کفار قریش از پیامبر (ص) حمایت می کرد.
  - (۳) در پیمان عقبه دوم پیامبر (ص) با مردم یثرب حضور داشت.
  - (۴) نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا بود که اسلام آورد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پیامبر (ص) در آغاز به صورت محدود و تا حدودی پنهانی، افراد را به پرستش خدای یگانه و ایمان به روز رستاخیز دعوت می کرد. طبیعی است که آن حضرت دعوتش را از خانواده آغاز کرده باشد. به همین دلیل، حضرت خدیجه (س) و حضرت علی (ع) و زیدین حارثه فرزند خوانده رسول خدا، نخستین ایمان آوردندگان به نبوت آن حضرت و دین اسلام شناخته شده اند. ابوبکر بن ابی قحافه نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا بود که اسلام آورد.

- ۵۵- پیش از ظهور اسلام، در کدام مناطق شبه جزیره عربستان کشاورزی وجود داشت؟
- (۱) مکه، یثرب، طائف
  - (۲) یمن، طائف، یثرب
  - (۳) مکه، نجران، طائف
  - (۴) یمن، نجران، یثرب

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پیش از ظهور اسلام، در برخی از مناطق شبه جزیره عربستان مانند یثرب، یمن و طائف کشاورزی وجود داشت.

- ۵۶- کدام موارد، از عوامل مهم و اصلی مخالفت و دشمنی مشرکان مکه با اسلام بود؟
- (الف) ترس از تزلزل موقعیت تجاری و سیاسی مکه
  - (ب) مخالفت رسول خدا با برتری طلبی قریش بر دیگر قبایل
  - (ج) اعتقاد راسخ مشرکین به بتها
  - (د) رقابت های قبیله ای و حسادت طایفه ای
- (۱) الف، ب و د
  - (۲) ب، ج و د
  - (۳) ب و ج
  - (۴) الف و د

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گرچه در ظاهر چنین به نظر می رسد که احساسات دینی و اعتقاد راسخ سران مشرک به بتها، علت اصلی مخالفت و دشمنی آنان با اسلام بوده است، اما با بررسی دقیق تر شواهد و مدارک متوجه می شویم که علل و عوامل مهم تر دیگری در این موضوع دخالت داشته است. برخی آیات قرآن بیانگر آن است که مشرکان مکه از آن بیم داشتند که در صورت پیروی از اسلام، موقعیت تجاری و سیاسی آن شهر متزلزل شود و بازرگانان قریش از سود هنگفتی که از تجارت با سرزمین های دور و نزدیک کسب می کردند، محروم بمانند. علاوه بر آن، رقابت های قبیله ای و حسادت طایفه ای را نیز نمی توان در دشمنی با رسول خدا در مکه نادیده گرفت.